

LAUREA AMMATTIKORKEAKOULU

Kuntahallinnon ja -oikeuden erikoistumisopinnot (Laurea Hyvinkää, liko), HXB613KE

Erikoistumisopinnot

Kuntahallinnon ja -oikeuden erikoistumisopinnot / 30 op

Lähtökohdat

Suomen ja useiden muiden EU:n jäsenvaltioiden (julkinen) talous on merkittävässä murroskohdassa. Useat jäsenvaltiot ovat velkaantuneet vuosien aikana valtiontalouksien alijäämien johdosta. Vuonna 2007–2008 alkanut finanssikriisi on johtanut tässä velkaantumiskiarteessä nopeaan ja vakavaan pahentumiseen. Julkisen sektorin rahoituspohja on heikentynyt voimakkaasti taloudellisen taantumun ja verotulojen laskun myötä. Toisaalta useat jäsenvaltiot ryhtyivät kriisin johdosta laajoihin talouden elvytys- ja pelastamistoimiin. Yhdessä nämä seikat ovat johtaneet varsinkin eräiden jäsenvaltioiden kohdalla hyvin suuriin valtiontalouden alijäämiin ja valtioiden korkeisiin velkaantuneisuuden asteisiin bruttokansantuotteeseen suhteutettuna. Tämä lisää useissa jäsenvaltioissa paineita muun muassa julkisen sektorin tehostamistoimiin, julkisten menojen leikkaamiseen ja verotuksen kiristymiseen.

Suomen velkaantumisen taso ei ole muihin jäsenvaltioihin verrattuna hälyttävän korkea. Julkinen talous (erit. kuntatalous) on kuitenkin talouden elvyttämisestä johtuen alijäämäinen, mikä näillä näkymin nostaa valtion velan määrän lähivuosien aikana ennen näkemättömän korkealle tasolle. Tämä perustilanne luo lähivuosien aikana suuria paineita kuntatalouteen ja -toimintaan myös Suomessa. Tämä konkretisoituu erilaisina toiminnan tehostamispyrkimyksinä sekä jossakin vaiheessa todennäköisesti myös menojen leikkauksina. Verojärjestelmää ollaan uudistamassa, ja ainakin eräiden veromuotojen kohdalla on odotettavissa verotuksen kiristymistä. Tilannetta vaikeuttaa se, että julkinen talous on suurissa paineissa sekä valtion että kuntien osalta. Yhteiskunnallinen muutosvaihe ja muutokset palvelukulttuurissa tuovat oman haasteensa palvelujen tarjoamiseen.

Julkisen sektorin toiminta on laajasti ja monesta eri näkökulmasta oikeudellisesti säädeltyä. Kuntahallinnon ja -oikeuden erikoistumis-opintoihin on sisällytetty muun muassa yleishallinto-oikeutta, kunnallisoikeutta, kuntataloutta ja kuntapalveluiden tuottamisen kehittämistä ja johtamista. Eräiden muiden EU:n jäsenvaltioiden tapaan yksityisen ja julkisen sektorin väliin kehittyvän ns. kolmannen sektorin merkitys saattaa myös meillä korostua. Lainsäädäntö antaa julkisen sektorin toimijoille mahdollisuudet järjestää palvelutuotantonsa monin eri tavoin. Palveluiden organisointitapana voi olla joissakin tapauksissa myös tehtävien siirto kolmannen sektorin yhdistyksille ja kansalaisjärjestöille. Yksityisen ja julkisen palvelun raja muuttuu liukuvaksi, yksityisten palveluntuottajien käyttäessä julkista valtaa. Yleisemminkin tarkasteluna yhteiskunnallisen yrittäjyyden lisääntyminen saattaa olla myös Suomessa tulevien vuosien kehitystrendi.

Kuntien ja valtion välistä tehtävienjakoa ja rahoitusjärjestelmää on Suomessa uudistettu useaan otteeseen. Julkisen sektorin suunnittelu- ja ohjausjärjestelmien ja hallinnon uudistusten seurauksena ovat kuntien tehtävät ja vastuut lisääntyneet. Kunnallisella sektorilla tehokkuutta on haettu muun muassa kunta- ja palvelurakennemuutostuksen avulla. Tällä uudistuksella on pyritty julkisten palvelujen järjestämisen, rahoittamisen ja tuottamisen uudelleenarviointiin pidemmällä aikavälillä. Kuntarakenteita onkin erityisesti 2000-luvulla uudistettu nopeasti, ja kuntien määrä on pienentynyt useiden kuntaliitosten myötä. Kunnallisella sektorilla näyttäisi olevan menossa myös sellainen kehityskulku, jossa sosiaali- ja terveysalan toimintaa, sivistystoimea ja kulttuuritoimea lähennetään toisiinsa (ns. hyvinvointipalvelut).

Erikoistumisopintojen rakenne ja sisältö

Kuntahallinnon ja -oikeuden erikoistumisopinnot keskittyvät kunnallisoikeuden, kuntatalouden ja -johtamisen kehittämiseen kunnissa ja erilaisissa kunnan organisaatioissa.

Erikoistumisopinnoissa huomio kiinnitetään sekä kunnan uudistuvaan oikeudelliseen sääntelyyn, kuntatalouden ajankohtaisiin kysymyksiin että kuntaorganisaation johtamiseen ja kehittämiseen.

Oikeuden osa-alueista koulutuksessa korostuu meneillään oleva kuntarakenne- ja kuntalaki- uudistus, joiden ajankohtaisia muutoksia tullaan käsittelemään koko koulutuksen ajan. Tarkastelussa ovat myös kunnan vakaussääntely ja yleishallinto-oikeus sekä opiskelijan valinnan mukaan joko johtamisen oikeudellinen sääntely tai hallinnon sähköisiä palveluita koskeva sääntely.

Kuntatalouden osalta keskitytään kunnan järjestämisvastuulla olevien palveluiden rahoituksen haasteisiin sekä palveluiden erilaisiin toteuttamismalleihin. Opinnoissa pohditaan myös ulkoistamiseen liittyviä kysymyksiä.

New Public Management - ajattelu on vaikuttanut julkiseen johtamiseen aina 1980 – luvulta alkaen. Useissa Euroopan maissa on uudistettu julkisen sektorin rakenteita ja toimintatapoja ottamalla mallia perinteisestä liikkeenjohtamisesta. Erikoistumisopinnoissa tarkastellaan kuntajohtamista tämän ajattelun pohjalta.

Hakukelpoisia opetusohjelmaan ovat liiketalouden, sosiaali-, terveys ja liikunta-alan ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan koulutuksen suorittaneet. Erikoistumisopinnot soveltuvat hyvin kuntapalveluiden hallinto-, suunnittelu-, kehitys-, esimies- tai muissa asiantuntijatehtävissä toimiville sekä kunnan luottamushenkilöille.

Vuonna 2014 Hyvinkään Laureassa alkaa (varmistuu myöhemmin) yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen ylempi amk-tutkinto (laajuus 90 op). Suoritetut erikoistumisopinnot voidaan soveltuvin osin lukea hyväksi YAMK-tutkintoon.

Erikoistumisopinnot ja tavoitteet

Erikoistumisopintojen tulee vastata työelämän muuttuviin tarpeisiin, ts. työelämälähtöinen tarve on oltava olemassa. Julkisten palvelujen kehittämisen ja uudistamisen osajista on puutetta paitsi palveluja tilaavan, julkisen (kunta tai valtio) sektorin puolella, myös palveluja tarjoavissa yrityksissä yksityisen ja ns. kolmannen sektorin (esim. yhdistykset ja järjestöt) tehtävissä. Toisaalta kunnat ovat monien yritysten suurimpia asiakkaita. Kuntahallinnon ja –oikeuden erikoistumisopinnot kehittävät valmiuksia näihin erilaisiin tarpeisiin vastaamiseksi.

Erikoistumisopintojen suorittaminen antaa opiskelijalle muun muassa mahdollisuuden syventää teorian soveltamista käytäntöön, analyttisiä taitoja, projektin johtamisen sekä tutkimus- ja kehitystyöhön osallistumisen taitoja ja sosiaalisia taitoja. Koulutuksen monialaisuus ja poikkitieteellisyys avaa uusia mahdollisuuksia.

Koulutuksen tavoitteena on

- laajentaa ja syventää opiskelijoiden jo saavuttamaa ammatillista osaamista kuntapalveluiden järjestämisestä, kehittämisestä ja johtamisesta
- laajentaa ja syventää opiskelijoiden tietämystä ja osaamista kuntapalvelujen tuottamisen taloudellisten, poliittisten ja oikeudellisten reunaehtojen suhteen
- kehittää opiskelijoiden asiantuntijuutta kohti monialaista, verkostomaista toimintaa palvelujen tuottamisessa ja uudistamisessa
- lisätä opiskelijoiden valmiuksia työelämän kehittämiseen
- motivoida opiskelijoita vastaanottamaan uusia haasteita.

1. Kuntapalveluiden tulevaisuus ja oikeudellinen sääntely, 10 op

- ajankohtaiset kuntalain muutokset
- kunnan tehtävät ja organisaatio tulevaisuudessa
- kunnan ja valtion välinen suhde
- kunnallinen itsehallinto
- kuntatalouden vakaussääntely
- luottamushenkilö- ja virkamieshallinto
- kunnan päätöksentekomenettely

2. Kuntatalous ja taloushallinnon johtaminen, 5 op

- Kuntien erot ja samankaltaisuudet yrityksiin verrattuna
- Laskentatoimi talouden ohjauksessa
- Taloussuunnittelu
- Kuntatalouden vakaussääntely
- Taloussäännösten tuoreimmat lainsäädäntömuutokset

3. Kuntapalveluiden tuottamisen kehittäminen ja johtaminen, 5 op

- palveluiden erilaiset tuottamis- ja järjestämistavat

- New Public Management – näkökulma kuntajohtamiseen
- asiakaslähtöisyys kunnan palveluprosesseissa
- ulkoistaminen vai sisäistäminen – haaste kuntataloudelle

4. Vaihtoehtoiset opinnot, 5 op

- johtamisen oikeudellinen sääntely, 5 op. tai vaihtoehtoisesti
- hallinnon uudistuvat tietoyhteiskuntapalvelut ja sähköisen hallinnon sääntely, 5 op

5. Kehittämistehtävä, 5 op

- opiskelija syventää osaamistaan omaan työhön tai tehtävään liittyvässä kehittämishankkeessa

Erikoistumisopinnot toteutus

Erikoistumisopinnot toteutustapana on monimuotokoulutus, mikä mahdollistaa opintojen suorittamisen työn ohessa. Opiskelumuotoja ovat lähiopiskelu, oppimistehtävät, verkko-opinnot ja opintojaksoihin liittyvä kirjallisuus.

Koulutuksen toteuttamisessa sovelletaan Learning by Developing (LbD) -menetelmää, jossa oppimisprosessi on muotoiltu tutkimus- ja kehittämisprosessiksi. Toimintamallissa ammattikorkeakoulun pedagoginen, aluekehitys- ja tutkimus- ja kehittämistehtävä sulautuvat yhdeksi uuden osaamisen ja tiedon tuottamisen prosessiksi.

Koulutuksella pyritään tarjoamaan opiskelijalle valmiudet elinikäiseen oppimiseen ja jatkuvaan oman ammattitaidon kehittämiseen. Koulutuksen järjestämisessä ja opintojaksojen suoritusmuodoissa pyritään hyödyntämään innovatiivisia ratkaisuja.

		1. vuosi	2. vuosi
OP	OPINNOT	30	5
B036	KUNTAHALLINTO JA -OIKEUS		
B0156	Kuntapalveluiden tulevaisuus ja oikeudellinen sääntely	10	
B0157	Kuntatalous ja talouden johtaminen		5
B0158	Kuntapalveluiden tuottamisen kehittäminen ja johtaminen		5
B0149	Johtamisen oikeudellinen sääntely	5	
B0147	Hallinnon uudistuvat tietoyhteiskuntapalvelut ja sähköisen hallinnon sääntely	5	
B0159	Kehittämistehtävä	5	
		30	5

B036 KUNTAHALLINTO JA -OIKEUS, 30 op

Kuvaus:

Erikoistumisopintojen tulee vastata työelämän muuttuviin tarpeisiin, ts. työelämälähtöinen tarve on oltava olemassa. Julkisten palvelujen kehittämisen ja uudistamisen osajista on puutetta paitsi palveluja tilaavan, julkisen (kunta tai valtio) sektorin puolella, myös palveluja tarjoavissa yrityksissä yksityisen ja ns. kolmannen sektorin (esim. yhdistykset ja järjestöt) tehtävissä. Toisaalta kunnat ovat monien yritysten suurimpia asiakkaita. Kuntahallinnon ja –oikeuden erikoistumisopinnot kehittävät valmiuksia näihin erilaisiin tarpeisiin vastaamiseksi.

Erikoistumisopintojen suorittaminen antaa opiskelijalle muun muassa mahdollisuuden syventää teorian soveltamista käytäntöön, analyttisiä taitoja, projektin johtamisen sekä tutkimus- ja kehitystyöhön osallistumisen taitoja ja sosiaalisia taitoja. Koulutuksen monialaisuus ja poikkitieteellisyys avaa uusia mahdollisuuksia.

Opiskelija osaa:

- laajentaa ja syventää opiskelijoiden jo saavuttamaa ammatillista osaamista kuntapalveluiden järjestämisestä, kehittämisestä ja johtamisesta
- laajentaa ja syventää opiskelijoiden tietämystä ja osaamista kuntapalvelujen tuottamisen taloudellisten, poliittisten ja oikeudellisten reunaehtojen suhteen
- kehittää opiskelijoiden asiantuntijuutta kohti monialaista, verkostomaista toimintaa palvelujen tuottamisessa ja uudistamisessa
- lisätä opiskelijoiden valmiuksia työelämän kehittämiseen
- motivoida opiskelijoita vastaanottamaan uusia haasteita.

B0156 Kuntapalveluiden tulevaisuus ja oikeudellinen sääntely, 10 op

Opiskelija osaa:

Miten kunta toimii ja mitkä ovat kunnan lakiin perustuvat tehtävät?
Minkälaisia muutoksia kunnan tehtäviin ja organisaatioon on tulossa?
Minkälainen on kunnan itsehallinto ja suhde valtioon?
Miten kunnan talous toimii?
Minkälainen on kunnan päätöksentekojärjestelmä?

Opintojakson sisältö:

Opiskelija tuntee kunnallisen päätöksentekojärjestelmän ja ymmärtää meneillään olvien muutosten vaikutukset kunnan tehtäviin, talouteen ja päätöksentekoon.

Opintojakson kuvaus:

Kunnallinen päätöksenteko perustuu julkisen sektorin normistoon (kuntalaki ja hallintolaki). Kuntalaki on muutoksessa ja palvelurakennemuutokset ovat vaikuttamassa kuntapalveluiden tuottamiseen lähitulevaisuudessa. Kunnallinen itsehallinto ja toisaalta kuntatalouden vakaussäätely vaikuttavat kunnan päätöksentekoon ja kehittämiseen sekä kunnan virkamies- ja luottamushenkilöiden toimintaan.

B0157 Kuntatalous ja talouden johtaminen, 5 op

Opiskelija osaa:

Opintojakson ydinkysymykset:
Miten kunnan taloutta suunnitellaan?
Miten kuntataloutta analysoidaan?
Mitkä normit säätelevät kuntataloutta?
Miten kunnan talouden valvonta järjestetään?

Opintojakson sisältö:

Opiskelija ymmärtää kuntatalouteen vaikuttavat säännökset sekä taloushallinnon perusteet ja omaa valmiuksia kuntatalouden suunnitteluun ja seurantaan.

Opintojakson kuvaus:

Kuntataloutta ohjaavat ja määrittelevät kuntalain taloussäännökset ja kuntatalouden vakausääntely. Kunnan talousbudjetointi tapahtuu analyysin pohjalta ja talouslaskelmien perusteella vertaillaan eri vaihtoehtojen taloudellisia vaikutuksia.

B0158 Kuntapalveluiden tuottamisen kehittäminen ja johtaminen, 5 op

Opiskelija osaa:

Minkälaisin tavoin kuntapalveluja tuotetaan ja järjestetään?
Miten palveluiden tuottamista johdetaan kunnissa?
Miten kunnan palvelut vastaavat asiakkaiden tarpeisiin?
Miten kunnan palvelutuotannon muutosta johdetaan?

Opintojakson sisältö:

Opiskelija soveltaa johtamisosaamista kunnan palvelutuotannon uudistamiseen.

Opintojakson kuvaus:

Kuntapalveluiden tuottaminen ja järjestäminen ovat lakisäätteisiä kunnan tehtäviä kunnallisen itsehallinnon puitteissa. Kuntapalveluiden johtaminen tähtää palveluiden tuottamiseen asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti.

B0149 Johtamisen oikeudellinen sääntely, 5 op

Opiskelija osaa:

Tavoitteena on oppia tuntemaan organisaation johtamiseen liittyvä oikeudellinen sääntely, erityisesti julkisen sektorin organisaation näkökulmasta.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää julkisen organisaation johtamisen liittyvät oikeudelliset erityispiirteet
- osaa työoikeuden keskeisen käsitteistön, periaatteet ja normiston
- tuntee julkisoikeudellisten yhteisöjen virkamiesten oikeudellisen aseman sekä virkamiesoikeuden keskeiset käsitteet ja periaatteet
- osaa soveltaa työ- ja virkamiesoikeudellisia normeja sekä analysoida ja ratkaista näiden alojen oikeudellisia ongelmia
- osaa kolmannen sektorin työoikeudelliseen sääntelyyn liittyvät erityispiirteet

Opintojakson sisältö:

- julkisen organisaation johtamisen erityispiirteet
- työ- ja virkamiesoikeus; virkamiehen oikeudet, velvollisuudet ja vastuut
- työelämää koskeva yhteistoiminta-, tasa-arvo- ja syrjintäsääntely
- kollektiivinen työoikeus: työ- ja virkaehtosopimusjärjestelmä
- työturvallisuutta ja työterveydenhoitoa koskeva sääntely
- työnantajan vakuuttamisvelvollisuus keskeisten sosiaalisten riskien varalta kunnan palvelutuotannon ulkoistamiseen liittyvä sopimusohjaaminen

Opintojakson kuvaus:

Julkisen sektorin johtamisen oikeudelliset erityispiirteet

B0147 Hallinnon uudistuvat tietoyhteiskuntapalvelut ja sähköisen hallinnon sääntely, 5 op

Opiskelija osaa:

Tavoitteena on oppia tuntemaan hallinnon tietoyhteiskuntapalvelujen nykytilanne, tietoyhteiskuntapalvelujen kehitysvaihe- ja hankkeet sekä sähköisen hallinnon oikeudellinen sääntely.

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hyvän hallinnon periaatteiden merkityksen tarkasteltavasta näkökulmasta
- tuntee tiedonhallintatavat, henkilötietojen käsittelytavat ja laadunhallintatavat
- osaa sähköisen tiedottamisen ja neuvonnan lainsäädännölliset perusteet

- osaa sähköisten asiointipalvelujen lainsäädännölliset puitteet
- osaa hallinnollisten päätösten sähköiseen tekemisen ja niiden tiedoksiantoon liittyvät lainsäädännölliset puitteet
- osaa erilaisen tiedon julkisuuteen tai salassapitoon liittyvät, kuten myös tiedon varastointiin ja tiedonsiirtoon liittyvät, normit ja muut puitteet
- osaa huomioida tiedottamisvelvollisuutta koskevat vaatimukset

Opintojakson sisältö:

- perusoikeuksien ja hallinnon yleisten oikeusperiaatteiden merkitys sähköisessä hallinnossa
- julkisuuslainsäädännön tietoyhteiskunnan hallinnolle asettamat vaatimukset
- sähköistä asiointia viranomaisessa koskeva oikeudellinen sääntely
- verkkoviestinnän oikeudellinen sääntely sähköisessä hallinnossa
- sähköisten tietopalveluiden oikeudellinen sääntely
- tietoturvallisuutta ja tietosuojaa sähköisessä hallinnossa koskeva oikeudellinen sääntely

B0159 Kehittämistehtävä, 5 op

Opiskelija osaa:

Opiskelija osaa toimia kehittämishankkeessa yhteistoiminnallisesti ja vastuullisesti työelämän ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa ja osaa raportoida hankkeen tulokset loogisesti ja perustellen.

Opintojakson sisältö:

Miten kunnan kehittämishanke toteutetaan?

Opintojakson kuvaus:

Kehittämistehtävän lähtökohtana on työelämän kehittämishaaste. Kehittämishankkeessa painottuu tutkiva- ja kehittävä työote. Kehittämistehtävän raportti osoittaa kehittämishaasteeseen liittyvää uutta osaamista.